

Handläggare
Joakim Olsson
Telefon: 0850819207

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2022-05-24

Flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till inriktning för stadens flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina.

Sammanfattning

Rysslands invasion av Ukraina har medfört att många söker skydd i andra länder. Migrationsverket har en prognos med olika scenarier gällande storleken på Sveriges mottagande av flyktingar. Prognosen räknas om regelbundet. Detta ärende föreslår en inriktning för Stockholms flyktingmottagande och förstärkningar på olika områden. Verksamheter som särskilt berörs är förskola, skola, arbetsmarknad samt socialtjänst. Staden klarar i grunden mottagande inom ramen för nämndernas ordinarie uppdrag men förstärkningar kommer att medföra ökade kostnader för respektive verksamhet och kostnadsersättning från staten ska enligt förslaget sökas för förstärkning.

Förvaltningen anser att det är av vikt att staden nu tar en aktiv roll utifrån aktuell lagstiftning samt de uppdrag och det ansvar som åligger landets kommuner. Det är staten som har det huvudsakliga ansvaret för mottagandet av skyddsbehövande utifrån nuvarande lagstiftning, men förvaltningen är redo att prioritera och styra om verksamheter för att kunna ta emot flyktingar och det finns kunskap om behov och metoder för stöd.

Farsta stadsdelsförvaltning
Avdelningen för individ- och familjeomsorg

Storforsplan 36, 11 tr.
Box 113
123 22 Farsta
Växel 08-50818000
Fax
farsta@stockholm.se
start.stockholm/farsta

Det är viktigt att vara uppmärksam på akilleshälar som gränsdragningen i ansvarsfördelningen mellan staten och staden och osäkerhet kring ekonomisk kompensation. Det får dock inte hindra

Stockholms verksamheter från att erbjuda en så bra mottagning som möjligt.

Bakgrund

Rysslands invasion av Ukraina har medfört att en relativt stor del av den ukrainska befolkningen befinner sig på flykt. Migrationsverket har lämnat en prognos som enligt huvudscenariot innebär att cirka 76 000 personer från Ukraina komma att söka skydd i Sverige under perioden mars till juni. Myndigheten har även lämnat prognoser för ett lägre och ett högre scenario om 27 000 respektive 212 000 personer som kan komma innan sommaren.

Migrationsverkets uppdaterade huvudscenario vid svaret på denna remiss säger nu att 80 000 personer från Ukraina kan komma att söka skydd i Sverige under 2022. Ett lägre scenario är 50 000 skyddsökande fram till årsskiftet och det högre scenariot är att 200 000 personer söker skydd. Spannet mellan de olika scenarierna visar på svårigheten att förutse händelseutvecklingen. Det understryker hur viktigt det är att de verksamheter som kommer att bli berörda följer utvecklingen och står beredda, men att de samtidigt redan nu ges förutsättningar för ett förstärkt arbete.

EU:s medlemsstater beslutade den 4 mars 2022 att aktivera massflyktsdirektivet. Det innebär att en ukrainsk medborgare eller en person som har skyddsstatus i Ukraina och har lämnat landet efter den ryska invasionen kan få omedelbart skydd i Sverige och ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljas för 1 år, med möjlighet till förlängning för som mest totalt 3 år.

Personer som har beviljats uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet omfattas av lagen om mottagande av asylsökande (LMA). Det innebär att de har rätt till logi, bostadsersättning, dagersättning, skola och förskola för barn, vård som inte kan vänta och att arbeta. Migrationsverket ansvarar enligt LMA för boende och dagersättning och kommunerna ansvarar för bland annat skola och förskola. Migrationsverket har också bett kommunerna inventera möjliga boendeplatser. Vistelsekommunen har vidare en skyldighet att vid behov tillfälligt ansvara för mottagandet under en övergångstid till dess att Migrationsverket tar över ansvaret enligt LMA.

I detta läge har stadsledningskontoret utarbetat ett förslag till inriktning för stadens mottagande av flyktingar från Ukraina. Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 25 maj.

Remissen i sammanfattning

Detta ärende tydliggör stadens inriktning för mottagande av flyktingar från Ukraina och att socialnämnden ska upprätta nödvändiga avtal med Migrationsverket om boendelösningar med kostnadstäckning från staten. Det beskriver även att stadens nämnder vid behov ska följa kostnader som uppstår för att sedan kunna ta del av eventuella ersättningar från staten samt ansöka om kompensation.

Hur staden kommer att påverkas av kriget i Ukraina är osäkert och Migrationsverkets prognoser visar på hur svårt det är att försöka förutse vad utvecklingen kommer att innebära. Detta medför att stadsledningskontoret ser ett behov av att stadens nämnder ges förutsättningar att förstärka sitt arbete. Samtidigt kommer utvecklingen – både avseende verksamheter, samverkan och ekonomi – att följas för att staden ska kunna fatta ytterligare beslut under året.

Inriktningen för stadens hantering är att staden i grunden klarar mottagande inom ramen för nämndernas ordinarie uppdrag men att det i förekommande fall behövs förstärkning av de processer och verksamheter som redan finns på plats. Staden besitter stor kunskap och erfarenhet gällande hanteringen av mottagande efter flyktingmottagandet under 2015-2016.

Det finns osäkerheter rörande kommunernas ansvar kopplat till de rättigheter personer har genom ett uppehållstillstånd under EU:s massflykt direktiv. Stadens ansvar att tillhandahålla skol-, gymnasie- och förskoleplats är tydligt. Frågan om rätt till ekonomiskt nödbistånd och till någon form av äldreomsorg är exempel på frågor som är oklara.

Flera skäl gör det svårbedömt i vilken takt personer kommer att etablera sig med Stockholm som boendeort. Såväl civilsamhälle och näringsliv som privatpersoner tillhandahåller en stor volym bostäder och tillgodoser grundläggande behov. Här finns sannolikhet för situationer där sådana boendelösningar inte visar sig hållbara på sikt och där personer efter viss tid i Sverige söker uppehållstillstånd under massflykt direktivet hos Migrationsverket.

Vid tillämpning av LMA är det Migrationsverket som ska erbjuda boende för de som behöver det. Migrationsverket har uttalat att kommunerna behöver vara behjälpliga i boendefrågan, med ersättning från staten. Regeringen arbetar tillsammans med berörda myndigheter fram förslag till lagändringar för att åstadkomma en

jämnare fördelning av flyktingar över landet. Det är oklart hur tillämpning och ersättning ska se ut.

Tillämpningen av LMA bidrar sannolikt till att individer behöver mer stöd och hjälp jämfört de rättigheter man har genom uppehållstillstånd under massflyktsdirektivet. Det handlar om behov som i flera delar kan vara sådant som faller inom kommunernas ansvar, såsom äldreomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning. En sådan utveckling skulle kräva dialog och ekonomiska överenskommelser med nationell nivå. Tillämpningen skulle även ställa ytterligare krav på resurser i stadens verksamheter och stora behov av rådgivning kan uppstå, både till flyktingarna och till de frivilligkrafter som har nära kontakt med flyktingarna.

Stadsledningskontoret bedömer att det finns ett antal verksamheter som behöver utökade anslag redan i detta skede, där stadsdelsnämnderna föreslås få en budgetjustering om totalt 13 miljoner kronor för att anpassa och förstärka öppen verksamhet riktad till målgruppen. Ersättningen kan exempelvis gå till öppen förskola, fritidsverksamhet, medborgarkontor och sommarlovsaktiviteter. Medlen nycklas ut till stadsdelsnämnderna med hjälp av resursfördelningsmodellen för barn, kultur och fritid.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg i samråd med avdelningarna för stadsutveckling, förskola och stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är överens med stadsledningskontoret om vikten av att staden nu tar en aktiv roll utifrån aktuell lagstiftning samt de uppdrag och det ansvar som åligger landets kommuner. Dock är det staten som har det huvudsakliga ansvaret för mottagandet av skyddsbehövande utifrån nuvarande lagstiftning.

Stadsledningskontoret har identifierat en del akilleshälar. En av dem gäller gränsdragningen i ansvarsfördelningen mellan staten och staden, en annan rör osäkerhet kring ekonomisk kompensation. Det får dock inte hindra Stockholms verksamheter från att erbjuda en så bra mottagning som möjligt.

Det är bra att stadsledningskontoret snabbt har sett över de förutsättningar som gäller för stadens krishantering, vilka delar som snarast måste aktiveras och vad som behöver ses över när staden fått mer klarhet i vilka villkor som gäller för gränsdragning mellan

statens och stadens ansvarsområden och eventuell ekonomisk kompensation.

Stadens mottagande av eventuella ensamkommande barn från Ukraina är förberett och utarbetat i samverkan mellan Länsstyrelsen, Sveriges Kommuner och regioner, Socialstyrelsen och Migrationsverket.

Öppna verksamheter kommer sannolikt att få betydligt fler besökare som har mer specifika behov än de ordinarie besökarna. Den stora utmaningen är att förbereda verksamheterna lagom mycket och ha beredskap för fler insatser på kort sikt då det råder stor osäkerhet om antal flyende som behöver hjälpinsatser.

Förvaltningen är redo att prioritera och styra om verksamheter för att kunna ta emot flyktingar och det finns kunskap om behov och metoder för stöd och kompetens att möta barn- och unga som lider av trauma efter flykt.

Förvaltningens integrationslots arbetar inom ramen för projekt Nyanlända föräldrars etablering och inkludering i Sverige (NYFEIS) med föräldralediga nyanlända för att bryta isolering, förbättra hälsan samt öka etablering och integration i samhället och kan vid behov även arbeta med gruppen flyktingar från Ukraina.

Förvaltningen har kontakt med Farsta företagsgrupp, som består av cirka 50 företag, för att tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen informera om och rekrytera till Integrationspakten¹. Som Stockholmsmentor kan företagen hjälpa flyktingar från Ukraina att snabbt integreras i samhället genom att etablera sig på arbetsmarknaden. Som mentorer kan företagen hjälpa flyktingarna få ökad kunskap om hur svenskt arbetsliv fungerar. De kan också ge dem en snabbare språkträning som ökar möjligheten till arbete, hjälpa dem att genomföra studier samt bidra till att de får ökad kunskap om olika sökvägar till arbete.

Förvaltningens stadsdelsmammor lotsar nyanlända kvinnor och barn vidare till stadens Welcome House där de kan få hjälp med skola och insatser på väg mot studier och arbete. Vi erbjuder även öppen verksamhet i form av ett språkcafé för att på ett bra sätt kunna möta ukrainska flyktingar.

---

¹ Stockholms stads hemsida berättar att Integrationspakten är ett nätverk med medlemmar från samhällets alla sektorer som bestämt sig för att göra något åt det faktum att tusentals människor står utan jobb trots att mängder med arbetstillfällen förblir obemannade. Nätverket vill dra sitt strå till Stockholm för en mer inkluderande arbetsmarknad och stad.

Om ukrainska flyktingar flyttar in till stadsdelsområdet kommer samhällsvägledare att hålla informationsträffar för att fånga upp och informera om förvaltningens insatser och lotsa vidare till Welcome house.

Om behov uppstår finns rutiner för samarbete mellan samhällsvägledare, bostadsvägledare och Stiftelsen Hotellhem i Stockholm om bostadsvägledning.

Förvaltningen vill särskilt lyfta fram att stadsledningskontoret betonar hur viktigt det är att alla kommunanställda som möter flyktingar särskilt tänker på kvinnors, barns och funktionshindrades intressen och arbetar för att säkra att människor som är på flykt inte utnyttjas och/eller utsätts för våld.

Förskoleverksamheten har inventerat på vilka förskolor det kan finnas lediga platser de närmaste månaderna och vilka lokaler som snabbt kan iordningsställas för förskoleverksamhet om den ordinarie kapaciteten inte räcker till. I Farsta finns det även en viss överkapacitet på en del av de fristående förskolorna. Förvaltningen föreslår att staden i förebyggande syfte ser över regelverket för de fristående förskolorna som idag anger ett tak för antal inskrivna barn. Det vore bra om staden skriver ett avtal med de fristående verksamheterna som ger staden möjlighet att, om det uppstår ett akut behov av förskoleplatser, kan besluta att de fristående verksamheterna får skriva in fler barn under en tidsbestämd period.

Förvaltningen delar bedömningen att öppna verksamheter och sommarlovsaktiviteter behöver beredskap för att möta ukrainska familjer. Förvaltningen bygger beredskap främst i Fagersjö där vi har öppen förkola, parklek, fritidsgård och öppen seniorverksamhet nära ett boende där ukrainska flyktingar kan komma att flytta in. Om boendet i Tallkrogen öppnar behöver vi se över vår beredskap även där. Vi kan genomföra viss grad av uppsökande verksamhet vid dessa boenden om behov finns.

Förvaltningen planerar för ett generöst öppethållande av öppna verksamheter under sommaren, ett rikt utbud av sommarlovsaktiviteter för barn och unga samt ett rikt utbud av kultur på torg – Torgsommars. Vi undersöker möjligheten att översätta våra program till ukrainska. Våra sommarlovsaktiviteter i Fagersjö kan riktas till eventuella ukrainska barn vid boendet.

Förvaltningen välkomnar kommunstyrelsens förslag om budgetjustering.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Första stadsdelsförvaltning

Therese Grahn
Avdelningschef
Första stadsdelsförvaltning

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag till inriktning för stadens flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2022-05-09
Therese Grahn, Avdelningschef	2022-05-09